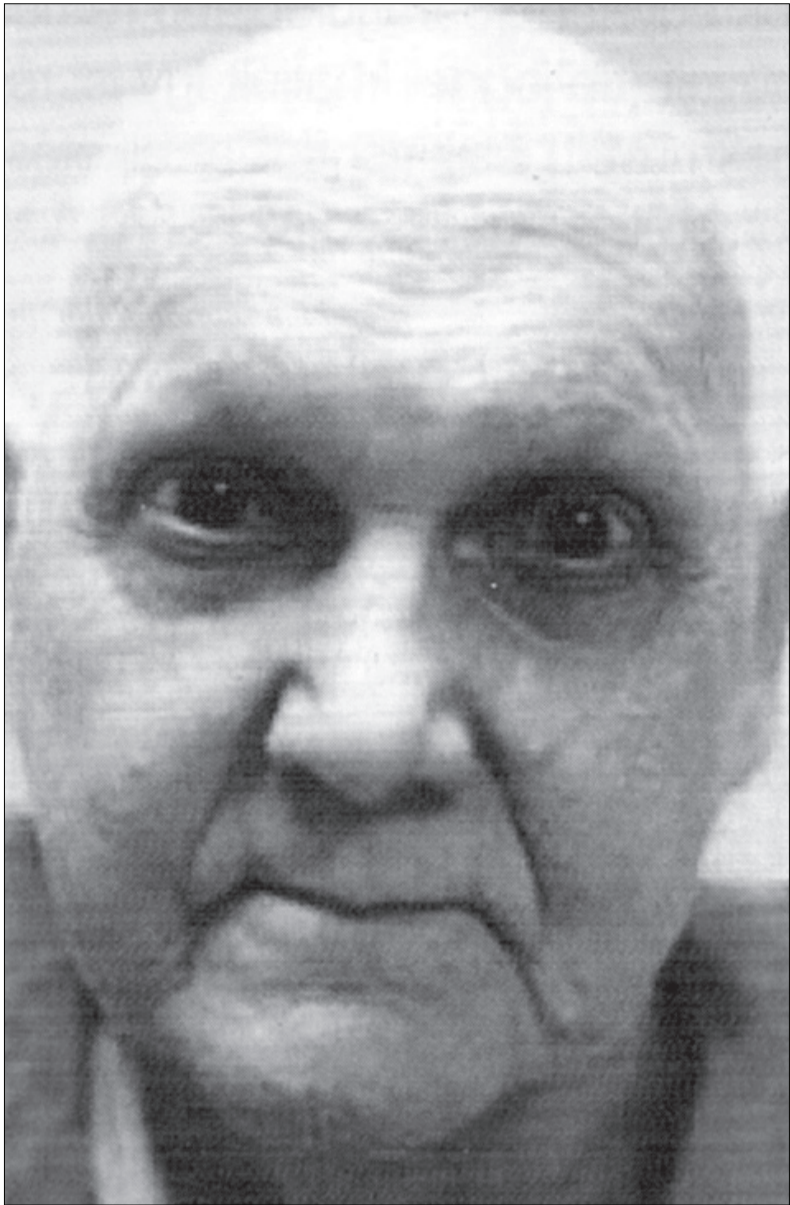

2700-punktise ELO-ni saab jõuda ka... vanglas!

Lugu mehest, kes tõusis Ameerika Ühendriikide paremuselt teiseks maletajaks ilma, et oleks jalga aastakümneid vanglast välja saanud.

„Vangide esimaletaja“ – Klaus Blutgutt/Claude Bloodgood.

Imesid juhtub ka päise päeva ajal. Seda näitab veenvalt USA ühe andekama maletajaga juhtunu.

1996. aasta aprillis oli Ameerika Ühendriikide maleüldsus rabatud, kui avastas riigi maletajate edetabelis üheksandalt kohalt ühe täiesti tundmatu nime: **Claude Frizzel Bloodgood**. Sama aasta sügiseks tõusis sama isik teiseks (ELO 2702 punkti), jäädes maha ainult **Gata Kamskist**. (Võrdluseks: Robert Fischeri reiting tegevmalet lahkimise hetkel oli 2760 p.)

Kohe asuti uurima: mis mees see on? Kust ta pärit on? Kus elab? Miks ta USA koondises ei mängi, miks rahvusvahelistel turniiridel ei osale?

Bloodgoodi jälgi ajades avastas ta asukoha ja tausta viimaks Pariisi ajalehe „Le Monde“ ajakirjanik. Selgus, et Bloodgoodi napil aadressil „Virginia osariik, USA“ oli vägagi lihtne põhjus: ta kandis ühes sealses vanglas eluagset vanglakaristust. Nime Powha-

tan Correctional Center kandva kinnipidamisasutuse müüride taga(nt) Bloodgood oma malelise edu saavutaski.

Ent alustagem algusest.

Võitis (male)lahingus kindral Rommelit

Kui Bloodgood 1924. aasta suvel Mehhikos saksa väljarändajate peres sündis, kandis ta veel nime **Klaus Frizzel Blutgutt**. Hiljem lihtsalt „tõlkis“ selle inglise keelde. (Muide, Bloodgood on inglise keeleruumis üsna levinud nimi.)

Saksamaa sõjaväeluure *Abwehr* ohvitserist isa saatis ta 1938. aastal õppima Kieli mereväeakadeemiasse. Seal sai Klaus eriväelase väljaõppe. Sõitis isa sidemehena korduvalt allveelaeval edasi-tagasi üle Suure Lombi, kuni jäi viimaks pidama USA-s. Astus sõja lõpu järel armeesse ka uuel kodumaal ja teenis seal kuni 1957. aastani.

Pärast erruminekut katsus el-

tuda malemängust, kuid kerge see polnud: elamiseks vajaliku rahasumma hankimiseks tuli kohvikuis mängida pea pidevalt, kuna ühe partiivõidu hind oli enamasti vaid paar dollarit.

Malelist andekust oli Blutgutt ilmutanud juba Saksamaal elades. Ta kasutas maletamiseks iga võimalust. Talle kaotanute hulka kuuluvad näiteks kindral **Erwin Rommel**, filmitäht **Humphrey Bogart** ja pärastine viiekordne USA meister **Larry Evans**.

1950-ndate lõpul oli Bloodgood üks innukamaid maleorganisaatoreid Hampton Roadsis (Virginia osariik). Toona oli ta ELO 1956 punkti.

„Vangikarjääri“ algus

„Kuldsed kuuekümnendad“ kuju-nesid Bloodgoodile halvaks. Juba kümnendi alguses istus ta sisse-murdmise pärast kaks korda vangis. 1968. aastal, pärast isa surma, süüdistas ema teda tšekivõltsimises; süüdistus tõi kaasa üheaastase vabadusekaotuse.

1969. aastal, üheksa päeva pärast vabanemist, tappis ta tüli käigus oma ema (teistel andmetel: kasuema) ja mõisteti kohtus surma. Surmanuhtluse täideviimist lükati edasi kuus korda, kuni 1972. aastal USA Ülemkohus peatas surmanuhtluste täiteviimise.

„Ükskord jäi täideviimisest puudu vaevalt paar tundi. Kui kedagi huvitab, mida kujutab endast stress, siis mina oleks sellest jutustamiseks just sobiv mees!“ ütles Bloodgood kord ajakirjan- dusele.

Tõus „vangide esimaletajaks“

Elu võttis Bloodgoodi jaoks hea pöörde, kui Robert Fischeri hiilgesaavutuste mõjul omandas USA karistusasutustes vangide ümberkasvatamisvahendina suure tähtsuse male. Vangide maleharrastust soodustati igati. Surmamõistetuna vanglaseinte vahel viibides mängis Bloodgood tuhandeid kirimalepartiidid (postikulu tasus osariik) ja ka pärispartiidid, enamasti võidukalt. 1972. aastal lõpetati ta eest postikulu tasumine, kuid tal lubati osaleda vanglavälisel maleturniiridel. 1974. aastaks tõusis „vangide maletšempioni“ ELO 2260 punktini.

Samal aastal lubati Bloodgood koos maletajast kaasvang **Lewis**

Bloodgoodi esimene raamat käsitles ühte ta lemmikvangut – Grobi gambiiti.

Capleaneriga kord vanglast välja, malevõistlusele. Neid määrati saatma vaid üks valvur, **George Winslow**. Teel said maletajad valvurist jagu ja põgenesid. Ungari maleajakirja „Magyar Sakkvilág“ andmeil oli Bloodgood jooksus kolm nädalat, alles siis tabati.

Seejärel vanglarežiimi karmistati, vangide „maleline poputamine“ peatati. Mängida lubati vaid vanglas, internetis ja kirimalevõistlustel. (Režiim mahenes alles 1992. aastal, siis asutati Bloodgoodi „koduvanglas“ ka maleklubi.) Näiteks 1996. aastal mängis Bloodgood kokku üle 1700 partii, võites neist üle 91 %. Aastail 1993-99 mängis ta kokku 3174 partiid umbes sama võiduprotsendi juures.

„Bloodgoodi-juhtum“ ajas USA maleliidu ärevusse, sest reeglite järgi tulnuks ainult kutsetega toimuvatele riigi esivõistlustele kutsuda ka „vanglatšempion“. Viimaks jäeti ta siiski kutsumata (mis sest, et ta ei saanukski tulla), reegleid aga muudeti.

Vanglas kirjutas Bloodgood kolm avanguteemalist raamatut: „*The Tactical Grob*“ (ilmumisaasta 1976), „*Nimzovich attack: the Norfolk gambits*“ (1997) ja

„*The Blackburne-Hartlaub Gambit*“ (1998).

Bloodgood suri 2001. aasta 4. augustil vanglahaiglas samamoodi kui oli surnud 1946. aastal oma hotellitoas maailmameister **Aleksander Alehhin**: malelaua taga, partiid analüüsid. Surmapõhjus: kopsuvähk. Bloodgoodil jäid pooleli USA 15. kirimale meistri- võistlused. Surres oli tal seal kirjas kolm võitu ja üheksa kaotust. Viimane partii jäigi lõpetamata...

„Maleta ei suutnuks ma vastu pidada...“ ütles „vangide esimaletaja“ enne surma ühes, tõenäoliselt viimaseksjäänud intervjuus.

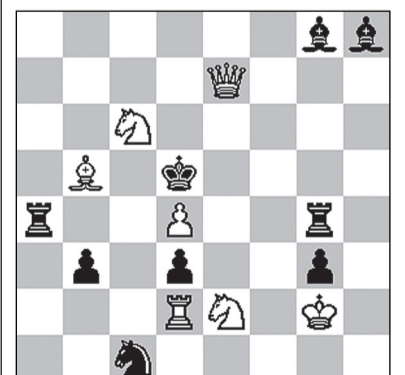
TÖNU KALVET

MALE-ÜLESANNE

Nr. 3

L. Issajev

„L'Echequier“, 1927

Matt kahe käiguga.

Ülesande nr. 2 (matt kahe käiguga) lahendus:

1. Ld4-a7 ...

Kui 1. ... Rd6, siis 2. Rc4-b6 matt. Kui 1. ... c5 (või c6), siis 2. b:c6 matt.

Kui 1. ... Oe7, siis 2. Ve6:e7 matt.

Nii ei tohi avangut mängida

Õige avangukäsitlus on hea malemängu alus. Ja vastupidi: nõrga avangu järel ei pruugi partii jõuda isegi keskmängu, lõppmängust rääkimata. Avanguvigade vältimiseks tutvustamegi tuntud mängijate lühipartiidid, mis jäid lühikeseks just avangupõhimõtete eiramise tõttu. – Toim.

Grobi gambiit

Claude F. Bloodgood – Boothe

Vangla meistrivõistlused, 1972. a.

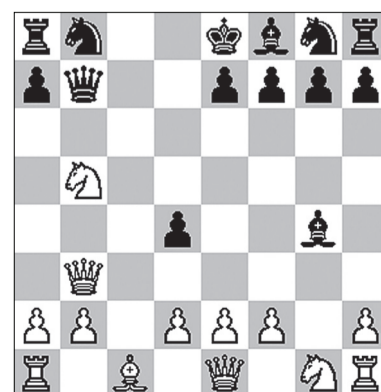
1. g4 d5 2. Og2 O:g4 3. c4 c6 4. Lb3 Lc7 5. c:d5 c:d5 6. Rc3 d4 7. Rb5 Lb6 8. O:b7 L:b7

9. Rd6 e:d6 10. L:b7 ja mäng on läbi. Tegelikult juba eelmisel käi-

gul. (Märkused: Márió Papp.)

(Partii on võetud Ungari maleajakirja „Magyar Sakkvilág“ 2013. aasta 12. numbrist.)

4.

Seis pärast kaheksandat käiku.